

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

31 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Diaconu Iurie, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Tăut Dorina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

Oprea Alexandru Xxxx, xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 24.12.2020 – 01.03.2021;

2. instanța de apel: 17.03.2021 – 09.02.2022;

3. instanța de recurs: 05.05.2022 – 31.10.2022.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 01 martie 2021, Oprea Alexandru a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, și i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa orice funcții și de a exercita orice activitate legată de circulația medicamentelor, drogurilor, etnobotanicilor sau analogilor acestora pe un termen de 5 ani.

S-a încasat din contul lui Oprea Alexandru în beneficiul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare în mărime de 1 680 (o mie șase sute optzeci) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Oprea Alexandru, începând cu o perioadă de timp nestabilită de organul de urmărire penală, urmărind scopul păstrării ilegale a analogilor drogurilor, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului său, a procurat în circumstanțe necunoscute organului de urmărire penală substanță

stupefiantă în proporții necunoscute și a păstrat-o asupra sa, până la 17.08.2020, aproximativ ora 14:00 min., atunci când a fost depistat în curtea blocului locativ de pe str. xxxx, mun. Chișinău, de către echipajul de carabinieri, implicat la menținerea ordinii publice, care suspectându-l în consumul drogurilor, i-au solicitat prezentarea obiectelor din buzunare. Tot atunci, Oprea Alexandru a scos benevol din buzunar o mască de protecție din interiorul căreia a căzut un pachetel din hârtie de staniol ce conținea o masă vegetală uscată, mărunțită de culoare galbenă, pe care a încercat să-l nimicească cu piciorul, însă n-a reușit deoarece a intervenit carabinierul prezent la fața locului. Pachetelul vizat supra a fost ridicat prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 17.08.2020 de către OSS al IP Buiucani, mun. Chișinău, Alexandru Scriniciuc.

Potrivit concluziei raportului de constatare științifică nr. xxxx din 07.09.2020, masa vegetală, uscată, mărunțită de culoare galbenă ridicată în urma cercetării la fața locului, reprezintă produs etnobotanic ce conține canabinoizi sintetici - MDMB(N) - 2201 și ADBICA-F.

Cantitatea produsului etnobotanic îmbibat cu cannabinoizii sintetici MDMB(N) - 2201 și ADBICA-F, constituie 0,16 g.

Conform scrisorii parvenite de la IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății al RM cu nr. 01/12/632 din 18.04.2017, substanța MDMB(N)-2201 constituie analog al substanței stupefiante AB-PINACA-CHM, care este inclusă în "Tabelul 1 Substanțele stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale. Lista nr. 1. Substanțele psihotrope", aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 05.10.2004.

Potrivit pct. 193 al Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 cu privire la Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, AB-PINACA-CHM de la 0,01 până la 0,25 gr., constituie proporții mari.

Conform răspunsului Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale nr. 02 - 004059 din 15.10.2019, substanța 5-Fluora ADBICA reprezintă analog al substanței 5F-PB- 22, care este inclusă în „Tabelul 1 Substanțele stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale. Lista nr. 2”, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 05.10.2004.

Potrivit pct. 167 al Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 cu privire la Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, 5F-PB-22 de la 0,01 până la 0,25 gr., constituie proporții mari.

Astfel, Oprea Alexandru, prin acțiunile sale intenționate a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal - *circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor*

sau analogilor acestora fără scop de înstrăinare, adică procurarea, păstrarea analogilor stupefiantelor, fără scop de înstrăinare, acțiuni săvârșite în proporții mari, acțiuni săvârșite cu utilizarea analogilor etnobotanicelor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Pelin Valeriu în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Oprea Alexandru să fie achitat sau să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă decât prevede legea, fără privațiune de libertate, în legătură cu încălcarea flagrantă a drepturilor omului.

În argumentarea celor invocate apelantul a indicat că, pedeapsa stabilită inculpatului Oprea Alexandru este prea aspră, or instanța de fond nu a ținut cont de faptul că la întreținerea inculpatului se află doi copii minori și părinții pensionari, persoane vulnerabile care necesită atât ajutor fizic, cât și moral. Și că narcomania este o boală care se tratează, iar inculpatul s-a adresat benevol pentru tratament la medicul narcolog. Totodată, a considerat ilegală încasarea de la inculpat a sumei de 1680 lei pentru efectuarea expertizei judiciare efectuată în cauza penală, considerînd că pe dosar, cheltuielile judiciare se efectuează din contul statului și nu pot fi puse pe seama inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2022, a fost admis apelul avocatului Pelin Valeriu în numele inculpatului, sentința casată parțial, din alte motive, în latura penală, și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

S-a încetat procesul penal în privința lui Oprea Alexandru, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, din motivul intervenirii prescripției.

În rest au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței atacate.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt (adică, corect a stabilit faptele comise de către inculpatul Oprea Alexandru) și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit faptele imputate lui. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Totodată, s-a reținut și faptul, că inculpatul Oprea Alexandru a recunoscut vina în comiterea acțiunilor descrise în actul de învinuire, cauza penală fiind examinată de către instanța de fond în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Codul de procedură penală.

În același timp, reieșind din circumstanțele mai sus elucidate, instanța de apel a ajuns la concluzia că argumentele invocate de către avocatul Șchiopu Arcadie și inculpatul Oprea Alexandru, cât și cele relevate în apelul declarat în numele inculpatului împotriva sentinței, în partea aplicării Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței RM, nr. 243 din 24 decembrie 2021, sunt întemeiate și urmează a fi admise, iar sentința atacată casată, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a fost admisă cererea părții apărării cu privire la aplicarea amnistiei.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Tăut Dorina, care indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a ajuns la concluzia că argumentele invocate de către avocatul Șchiopu Arcadie și inculpatul Oprea Alexandru, împotriva sentinței în partea aplicării Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 30-a de la proclamarea independenței RM, nr. 243 din 24 decembrie 2021, sunt întemeiate și urmează a fi admise, iar sentința atacată fiind casată și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost admisă cererea părții apărării cu privire la aplicarea amnistiei, iar în partea dispozitivă, contrar celor relatate în partea descriptivă a deciziei a dispus încetarea procesului penal în privința lui Oprea Alexandru, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, din motivul intervenirii prescripției.

De altă parte instanța de apel nu a motivat în partea descriptivă soluția de aplicare a prescripției, fapt care contravine prevederilor art. 394 alin. (4) Cod de procedură penală, potrivit cărora partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată (art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală).

Din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO rezultă că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârile acesteia urmează a fi desființate, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art. 6 CEDO este încălcat (*hotărârea CEDO Leoni versus Italia*).

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului ordinar declarat, se reține că titularul invocă incidența cazurilor de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală potrivit căroră *motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii*.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la argumentele recurentului, Colegiul reține că acestea și-au găsit confirmare și statuează că instanța de apel și-a motivat soluția contradictoriu și partea descriptivă nu corespunde dispozitivului hotărârii.

Colegiul menționează că la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 și art. 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a examinat învinuirea adusă în fond și a adoptat soluția de condamnare a lui Oprea Alexandru în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, la închisoare pe un termen de 1 an, în penitenciar de tip semiînchis.

Criticând sentința pentru netemeinicie, apel a declarat avocatul inculpatului, care și-a modificat cerințele solicitând aplicarea Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Instanța de apel expunându-se asupra noilor solicitări ale apelantului a conchis că starea de fapt concordă cu cea de drept, Oprea Alexandru corect fiind recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal și a decis „*Se încetează procesul penal în privința lui Oprea Alexandru, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, din motivul intervenirii prescripției*”.

Ulterior, prin încheierea din 14.04.2022, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. art. 248-249 Cod de procedură penală, dispune corectarea erorii materiale admise în textul dispozitivului deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2022, prin înlocuirea expresiei „*Se încetează procesul penal în privința lui Oprea Alexandru, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, din motivul intervenirii prescripției*”, cu expresia corectă „*Se încetează procesul penal în privința lui Oprea Alexandru, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, din motivul intervenirii amnistiei*”.

Colegiul penal lărgit precizează că, în sensul dispozițiilor art. 249 Cod de procedură penală, noțiunea de greșală materială are înțelesul de eroare materială vizibilă, avându-se în vedere doar greșelile asupra numelui, calităților și susținerilor

părților, cele de socoteli sau orice alte greșeli materiale. Greșelile materiale vizate de norma sus menționată sunt de ordin formal, strict procedural, astfel că ele nu pot fi folosite pentru modificarea soluției pronunțate de instanță.

Pe cale de consecință, remedierea unei eventuale omisiuni, în sensul înlocuirii în dispozitivul hotărârii a expresiei „*Se încetează procesul penal în privința lui Oprea Alexandru, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, din motivul intervenirii prescripției*”, cu expresia „*Se încetează procesul penal în privința lui Oprea Alexandru, în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, din motivul intervenirii amnistiei*”, nu poate fi realizată prin intermediul procedurii prevăzute de . 249 Cod de procedură penală. Or, în cazul din speță a fost modificată soluția pronunțată de instanța de apel, și nu corectarea unei erori materiale.

În continuare, Colegiul penal lărgit statuează că, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentința de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal (art. 391 Cod de procedură penală) este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici se menționează că, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, cât, de altfel, și a prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și art. 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Tăut Dorina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe *Oprea Alexandru Xxxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **13 decembrie 2022**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor